

DE KLEINE ZENDELINGEN

DOOR

D. ALCOCK

Schrijfster van »De Spaansche Broeders«, »Dr. Adriaan«, enz. enz.

UIT HET ENGELSCH DOOR ADELPHA

DERDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I. DE LAATSTE LES.

Vele eeuwen geleden doorkliefde een statig koopvaardijschip de wateren van de Roode Zee. De witte zeilen waren alle geheschen, opdat zij elk koeltje zouden opvangen; matrozen liepen af en aan op het dek, en op de voorplecht zat onder een soort van tent een ernstig uitzierend man gebogen over iets, dat wel een landkaart leek. Hoewel het brandend heet was, droeg hij den met bont omzetten mantel, die alleen de dracht der geleerden was, en die in wijde plooiën langs hem neerviel.

Een eindje van hem af stonden twee kleine jongens vol verlangen over boord te staren. Men kon het hun dadelijk aanzien, dat het broertjes waren, hoewel de oudste donker en stevig gebouwd was, terwijl de jongste, een blond knaapje, veel tenderder leek. Blijkbaar was hij ook zeer beweeglijk, want het scheen alsof hij geen oogenblik stil kon staan.

»Land, land! O, hoe heerlijk!« riep hij uit, terwijl hij in zijn handen klapte en heen en weer danste van plezier. »Kijk toch eens, Frumentius, wat een mooie baai! Verlangt gij ook niet vreeselijk om eens aan wal te gaan?«

»Stil toch, Edesius!« fluisterde de ander waarschuwend. »Oom is aan 't studeeren; wij moeten hem niet storen.«

Op dit oogenblik zag Meropius van Tyrus, de bekende wijsgeer, aardrijkskundige en natuuronder-

zoeker, op van zijne boeken en sprak, de knapen vriendelijk aanziende: »Praat gerust, jongens: gij hindert mij niet. En ik geloof wel, u te kunnen beloven, dat als gij vandaag zoet zijt, gij morgen aan land moogt gaan en ge er wel een heelen dag zult kunnen blijven. Gij hebt zelf al tot uw verdriet

ondervonden, dat wij gebrek aan water hebben. Kijk eens wat een mooie planten daar staan aan gindschen oever! Aan een strand, waar zulk bladerrijk geboomte groeit, is natuurlijk ook water te vinden voor dorstige menschen en kinderen.«

»O, water!« riep Edesius vroolijk uit: »Overvloed van water, denk eens! En vruchten zeker ook wel,

oranjeappelen, citroenen, dadels en alles wat we maar wenschen kunnen!«

»En misschien allerlei vreemde dieren,« zei Frumentius, niet minder opgewonden door het vooruitzicht.

»Satyrs en slangen, en mooie vogels, en bloemen . . . o, het zal prachtig zijn!«

»Ja, en schelpen aan het strand!« viel Edesius in.

»Nu kinderen, ik hoop dat gij dat alles, en misschien nog wel meer, morgen zien zult,« sprak Meropius.

»Denkt er echter aan, dat, toen uw moeder mij toestond u mee op reis te nemen, ik haar beloofde zooveel voor uwe opvoeding te doen als ik kon en dat ik zorgen zou, uwe lessen niet te verzuimen. Gij belooft mij dus wel, dat gij geen enkelen dag uw boeken vergeten zult, evenmin aan wal als aan boord?«

»Dat beloven wij u, oom. We zullen onze lessen leeren morgen,« zeiden beide knapen opgeruimd.

En vroolijk gebruikten zij hun avondmaaltijd waarop zij, na hun avondgebed gedaan te hebben, den rustigen, onbezorgden slaap der jeugd genoten.

De volgende dag stelde hunne verwachtingen niet teleur. Nooit brachten twee kinderen een gelukkiger vacantiedag aan land door, dan deze Grieksch sprekende knapen uit de landpalen van Tyrus en Sidon, ongeveer driehonderd jaar nadat onze Heiland daar rondgewandeld had. Ze zochten schelpen aan 't strand, sprokkelden hout voor de matrozen en hielpen dezen om de watervaten voort te rollen, waarna zij hun oom overstelpten met vragen over al het vreemde, dat hun oog trof. Al wat zij genoten, deed hun echter hun plicht niet verzuimen. Tegen den middag sprak Frumentius tot zijn broertje: »Onder ginschen steen ligt ons boek, dat ik van het schip meegebracht heb. Kom, laten we nu eens een rustig plekje zoeken om onze les te leeren: dat zal oom plezier doen.«

Misschien was Edesius nog wel graag wat blijven spelen; zeker kwam het niet in hem op, dat het dien dag voor hem voorgoed gedaan zou zijn met alle onbezorgde spelen en kinderlijke vreugd. Hij was echter volgzzaam van aard, en zooals meestal het geval was, deed hij ook nu, wat zijn broeder verlangde, zoodat weldra beiden op weg waren naar het bosch.

Niet ver van het strand vonden zij een grooten boom met overhangende takken, waaronder zij zich neerzetten en waar zij, met het boek open voor hen, ijverig aan het leeren togen.

Gedurende eenigen tijd leerden zij hunne les en overhoorden elkaar met bewonderenswaardigen ijver.

Maar het zachte geritsel van het gebladerte boven hun hoofd, en het eentonig gemurmel der golven in hunne nabijheid, de drukkende warmte onder de boomen, alles werkte samen om hen slaperig te maken, en het duurde niet lang of beiden waren in de rust.

Plotseling flikkerde er iets blinkends bij het oor van Edesius. Verschrikt sprongen beide jongens op, en Frumentius voelde zich vastgegrepen door een paar sterke zwarte handen. Met een kreet van angst trachtte hij zich los te worstelen, terwijl hij zijn broertje toeriep:

»Vlucht, vlucht! De wilden!«

Maar het was te laat. Op hetzelfde oogenblik reeds waren zij omsingeld. Woeste zwarte gezichten staarden hen aan, ruwe handen grepen hen beet, — speren, strijdbijlen en knotsen waren op hen gericht.

Zoo stonden zij daar: ongewapend, alleen en hulpeloos, te midden van woeste vijanden. Doch Frumentius en Edesius waren Christenjongens, en zij wisten, dat, als de dood nabij was, zij aan de overzijde van dood en graf een Vriend zouden vinden, die bereid was hen te ontvangen. Met een laatsten wanhopigen kreet sloeg Frumentius dus den arm om zijn broertje heen en bijna instinktmatig zei hij:

»Heere Jezus, ontvang onzen geest!« Een der wilden hief zijn zware strijdbijl op en zwaaide die boven zijn hoofd, maar een ander weerde den slag af in 't neerkomen. Weer anderen grepen Edesius bij zijn lange blonde lokken, maar toen hij een angstigen gil slaakte, lieten zij hem weer los met iets dat op een lach geleek. Toen volgden eenige minuten, die den knapen uren toeschenen, gedurende welke de wilden met elkaar schenen te overleggen wat hun te doen stond. Zoo lang duurde deze beraadslaging, dat de jongens er zich reeds over begonnen te verwonderen, dat zij nog niet gedood werden, en zij moed schepten om eens om zich heen te zien.

Blijkbaar waren zij in de macht van wilden, zoo zwart als ebbenhout, die tot de tanden gewapend en op de grilligste wijze gekleed en getatoueed ten strijde waren getrokken. Plotseling bemerkten de kinderen tot hun schrik, dat hun wapenen en hun kleeren met bloed bevlekt waren. Ja, — nog versche bloedvlekken waren duidelijk overal te zien. Toch had tot dusverre nog niemand hun eenig kwaad gedaan, en Frumentius, die hen opmerkzaam gadesloeg, meende zelfs, dat de vreemde zwarte gezichten hen meer nieuwsgierig dan wel wreed en bloeddorstig aanzagen. Dit gaf hem een straal van hoop, en deze vermeerderde nog, toen een groote zwarte hand op zijn schouder werd gelegd en een fors man, die de aanvoerder der bende scheen te zijn, hem kortaf omdraaide en met zijn andere hand op den weg wees, die uit het bosch voerde. Daarop zette de troep zich in beweging, met de beide kleine gevangenen in hun midden en deze begrepen terstond, dat er niets anders voor hen opzat, dan rustig mede te gaan.

Gedurende den droevigen tocht, die nu volgde, wisselden zij af en toe angstig fluisterend eenige woorden. Zou er geen kans meer op zijn, dat hun

oom en de matrozen nog bijtijds bemerkten wat er gebeurd was, en hen bevrijdden? Edesius klemde zich hartstochtelijk aan deze hoop vast en Frumentius wilde ze hem niet ontnemen, hoewel de bloedvlekken, die hij gezien had, zijn hart met de vreeselijkste vermoedens vervulden.

Spoedig bleken deze maar al te waar te zijn. De mannen, die hen meevoerden, ontmoetten een anderen troep, die onder het uitvoeren van een woesten krijgscans de grilligste geluiden uitstootten. Enkelen van dezen hieven vol trots als zegeteekenen allerlei voorwerpen in de hoogte, die de jongens tot hun schrik herkenden als kleedingstukken en andere zaken, die den matrozen hadden toebehoord. Hunne ontzetting steeg ten top, toen zij den met bont omzoomden mantel van hun oom zagen, in het bezit van een woesteling, die hem met blijkbaar voldoening vertoonde aan den aanvoerder der bende, waardoor de kinderen werden meegevoerd. Deze van zijn kant duwde de doodelijk beangste knapen naar voren, als de zegeteekenen van zijn eigen strooptocht. In zijn angst meende Frumentius, dat hij hen wilde inruilen voor den mantel, en dat zij dus zouden toebehooren aan den man, dien hij met bijzonderen afschuw als den vermoedelijken moordenaar van zijn oom beschouwde. Verschrikt klemde hij zich vast aan den zwarten, met armbanden versierden arm van den man, die hem vasthield, en zag smeekend tot hem op.

Ruw, maar geruststellend klopte deze hem op den schouder, terwijl hij hem op goedgehartigen toon eenige woorden toevoegde, die de knaap natuurlijk niet verstond. Daarop ging het weer voorwaarts, want zoowel de mantel als de kinderen waren bestemd tot een geschenk aan hun koning, als het beste van den buit, dien zij van hun rooftocht hadden meegebracht.

II. AAN HET HOF.

Weldra bevonden de kleine gevangenen zich in de tegenwoordigheid van den heidenschen koning. Deze zat op een soort van troon en onderscheidde zich van zijn zwarte onderdanen door de rijke versierselen, die hij droeg, en den staf of scepter, dien hij in de hand hield. Zijn krijgslieden wierpen zich voor hem ter aarde, totdat zij met hun voorhoofden den grond aanraakten, terwijl zij den gevangenen een teeken gaven om hun voorbeeld te volgen.

Zij gehoorzaamden natuurlijk, maar, terwijl zij nog geknielid lagen, werden zij zonder plichtplegingen weer overeind getrokken en tot vlak bij den koning gesleept, opdat deze hen naar hartelust zou kunnen bekijken. Zoowel hij als de hem omringenden beschouwden nu met de grootste verbazing hun blanke huid. De koning lichtte zelfs een mouw van Edesius' kiel op, om te zien of zijne armen ook blank waren. Hij betastte de knapen aan alle kanten, alsof het jonge honden of katten waren, zonder de bedoeling om hen pijn te doen, maar volmaakt onverschillig, indien hij het al eens deed. Gelukkig begrepen de kinderen, dat het gevaarlijk voor hen zou zijn, als zij eenige vrees vertoonden; dus lieten zij zich deze behandeling welgevallen alsof zij er niets om gaven.

Eens verloor Frumentius bijna zijn zelfbeheersching, toen scherpe tandjes in zijn voet drongen, juist op de plaats waar zijn sandaal dien onbedekt liet. Naar beneden ziende, bemerkte hij dat zijn kwelgeest een stevig kereltje was van drie of vier jaar oud, wiens glimmend zwart gelaat straalde van gultigheid. Daar zijn kleed overladen was met versierselen en hij zoo

onbevreesd aan 's konings voeten speelde, begreep Frumentius dadelijk dat het diens zoon moest zijn. Hij had een gelukkigen inval: in plaats van zich boos te toonen omdat de kleine hem pijn had gedaan, nam hij een scharlakenrood lint, dat hij om den hals droeg, en bood dat het kind aan. Het kleine ding greep het kleurige voorwerp met de grootste verrukking beet, en toonde zich zeer bereid om goede vrienden te worden met den gever.

Nu gebeurde er allerlei, waarvan de gevangenen niets begrepen. Eindelijk echter werden zij ontslagen van verder onderzoek en weggeleid naar een tent, waar zij overvloed van voedsel ontvingen, maar een drank, dien zij niets lekker vonden. Hun bewakers lachten om de uitdrukking van hun gezicht, toen zij dien proefden, en brachten hun frisch water in de plaats, dat zij dankbaar aannamen. Daarna wierpen zij eenige dierenhuiden in een hoek van de tent, wezen hun, dat zij zich daarop konden neerleggen om te slapen, en lieten hen alleen.

Het eerste gebruik, dat zij maakten van de hun zoo welkome eenzaamheid, was, dat zij zich in elkaars armen wierpen en schreiden alsof hun hart zou breken.

»Zouden zij ons ook nog dooden?» stamelde Edesius, zoodra hij weer iets zeggen kon.

»Neen, dat denk ik niet. Als *dat* hun plan was geweest, zouden zij het wel dadelijk gedaan hebben. Maar o, Edesius, ik vrees, — ik ben er zeker van, dat zij oom en al de anderen vermoord hebben. Wij zijn alleen overgebleven!» en opnieuw barstte hij in tranen uit.

«Misschien zijn zij nog gevlucht met de boot,» opperde Edesius, maar tot eenig antwoord schudde Frumentius droevig het hoofd.

Wat hij vreesde, bleek inderdaad de vreeselijke waarheid. Allen waren omgekomen, behalve de twee kinderen; en zeker zouden ook dezen gedood zijn, als

zij bij de anderen aan het strand gevonden waren. Hun kinderlijke plichtsbetrachting had hun het leven gered.

Nu volgde er een lang, droevig zwijgen, — zóó lang, dat de oogen van Edesius, die reeds zwaar waren van het schreien, ongemerkt begonnen toe te vallen.

»Edesius,» riep de oudste knaap plotseling.

»Wat is er?» vroeg het kind verschrikt.

»Edesius, *God is hier*, evengoed als in Tyrus of op het schip.»

»Ja, natuurlijk. Hij is immers overal.»

»Dan behoeven wij ook niet bang te zijn. Hij zal ook hier met ons zijn en voor ons zorgen.»

»Denkt gij heusch? Denkt gij, dat Hij die vreeselijke wilden zal weerhouden van ons te dooden?»

»Zeker, als wij maar op Hem vertrouwen en tot Hem bidden in den naam van den Heer Jezus. Weet gij, wij moeten altijd tot Hem blijven bidden en Hem liefhebben en Zijne geboden onderhouden.»

»Die wilden aanbidden zeker afgoden van hout en steen, zooals de arme menschen op de dorpen bij ons.»

»Ik denk van wel. En misschien zullen zij trachten om ons ook daartoe over te halen. Maar denk er om, dat wij dat nooit doen mogen: *nooit!* Zelfs niet al konden we er ons leven door redden.»

»Neen, dan moeten we maar denken aan de jongelingen in den vurigen oven,» stemde Edesius toe; »maar o, ik hoop toch, dat zij ons niet in een vurigen oven zullen werpen! Denk gij, dat zij dat doen zullen, Frumentius?»

»Maak u maar niet noodeloos bang, ik denk niet, dat ze daar eenig plan op hebben. Ik veronderstel, dat ze ons alleen tot slaven zullen maken.»

»Ja, dat zal wel,» zei Edesius, met een zucht, half van verlichting.

»Ik geloof niet, dat ik het zoo *heel* erg zou vinden,» peinsde Frumentius, »als ze ons aanstelden bij dien

kleinen jongen; dat is zeker het zoontje van den koning, hoewel hij mij geducht pijn deed, vond ik hem toch wel aardig; hij keek zoo guitig.«

»Ik heb naar niemand gekeken dan naar den koning,« zei Edesius. »Ik was haast te bang om hem aan te zien, en ik kon het toch niet laten. O, het was vreeselijk!« En bij de herinnering voer hem opnieuw een rilling door de leden.

»Ja, zoo ging het mij ook,« stemde Frumentius toe, »maar toch, hoe langer ik hem aanzag, hoe minder bang ik werd. Zij zien er lang niet zoo wreed uit als die zwarte slavenhandelaars, die wij wel in Aden gezien hebben. Maar daarenboven zijn wij toch ook in Gods hand en niet in die van deze wilden. Kom, laat ons nu samen bidden en dan gaan slapen. De Heer zal voor ons zorgen; ook hier.«

De kinderen hadden het goed ingezien: zij werden tot slaven gemaakt. Ze behoefden echter niet hard te werken; de koning, hun meester, behandelde hen als een soort huisdieren, die hij langzamerhand begon lief te krijgen en voor wie hij dus goed zorg droeg. Hij vond het goed, dat ze met zijn geliefd zoontje speelden en dat ze verkeerden in de tenten van zijne vrouwen, die veel met hen op hadden en hen van goed voedsel voorzagen. Vooral Edesius met zijn blonde haren en kinderlijke bevalligheid viel zeer in 's konings smaak, zoodat hij hem weldra tot zijn schenker aanstelde.

Met de vlugheid, die aan hun leeftijd eigen is, leerden de jongens de vreemde taal, en hoewel zij veel vreeselijks om zich heen zagen gebeuren, gevoelden zij toch duidelijk, dat God voor hen zorgde en hen voor alle kwaad bewaarde.

Als zij aan het droevige lot van hun oom en hunne andere vrienden dachten, schreiden zij nog vaak heete tranen; en nog droeviger waren zij te

moede als de herinnering aan hun ouderlijk huis in Tyrus en aan hun geliefde moeder en zusters, die zij daar achtergelaten hadden, in hen opkwam. Dikwijls spraken zij samen over hetgeen hunne moeder hun geleerd had en elken morgen en avond baden zij met elkander en zongen samen het een of ander Christelijk lied, dat de heidenen om hen heen vol verbazing en nieuwsgierigheid aanhoorden.

Frumentius kwam er weldra achter, dat het land, waar zij terecht waren gekomen, door zijne bewoners Axum werd genoemd; hoewel de Grieksche en Tyrische aardrijkskundigen van die dagen het reeds kenden als Abyssinië. Natuurlijk was de koning van Axum in de oogen zijner onderdanen de machtigste vorst der wereld; en hij was ook werkelijk een man van beteekenis, die met meer dan gewone bekwaamheid den scepter voerde over vele naburige volksstammen.

Toen Frumentius de landstaal beter machtig werd, had de koning er veel plezier in met hem te praten en hem allerlei te laten vertellen van de beschaafde wereld, wat hem als een wonderverhaal in de ooren klonk. Want hoewel hij door zijne omgeving zeer gevleid en bijna als een god behandeld werd, toch was er iets goeds in dezen heidenschen koning: hij was niet te trotsch om iets te willen leeren en al spoedig begreep hij, dat hij van zijne jeugdige slaven nog heel wat leeren kon.

Op zekeren dag was Frumentius in de tent des konings geroepen om met den kleinen prins te spelen, terwijl de koning en zijn schatbewaarder bezig waren een moeilijke berekening te maken betreffende eene belasting, die moest worden ingevorderd. Nog waren zij bezig op een zeer omslachtige wijze met behulp van touwtjes en stukjes hout te berekenen hoeveel zekere dorpen zouden moeten betalen, toen Frumentius opzag en op bescheiden toon zeide: »De koning vers

geve mij, maar deze dorpen moeten zeventienhonderd zes en twintig maten koren betalen.«

De schatbewaarder mompelde iets over »de onbeschaamdheid van die slaven,« maar de koning was vriendelijker en zeide: »Hoe weet ge dat, Frumentius?»

De knaap legde zoo goed als hij kon uit, op welke wijze hij die uitkomst verkregen had, maar de schatbewaarder wilde en de koning kon het blijkbaar niet begrijpen. Toch waren beiden zeer doordrongen van de meerderheid van den knaap, toen zij eindelijk, na nog langen tijd aan het vraagstuk besteed te hebben, tot dezelfde oplossing kwamen. Toen de schatbewaarder na vele plichtplegingen vertrokken was, riep de koning Frumentius tot zich en vroeg hem allerlei over de manier waarop hij »met cijfers rekende.« De knaap deed al zijn best om den koning iets mede te deelen van de wijze, waarop hij in Tyrus had leeren rekenen. Wel werd al spoedig het gesprek afgebroken, daar de koning andere plichten te vervullen had, maar van nu aan werd Frumentius telkens geroepen om het onderwerp te hervatten.

De koning spande zich zeer in, om hem te begrijpen, maar eindelijk moest hij met een droevig hoofdschudden erkennen, dat het niet ging. »Het helpt niet,« sprak hij: »gij moet maar voor mij rekenen, als het in zulke groote getallen loopt. Ik ben te oud voor zulke nieuwigheden. Maar,« vervolgde hij, op zijn zoontje wijzend, dat in het vertrek speelde, »hij is nog jong; leer hem alles wat ge kunt.«

Zoo werden de beide kleine vreemdelingen tot onderwijzers van den kroonprins aangesteld; en ook reeds voordat de koning hen daartoe had geroepen, hadden zij hun speelkameraadje vele andere lessen gegeven. Niet alleen blanke kinderen hooren graag vertellen, en het duurde niet lang voordat de kleine prins van Axum op kinderlijke wijze de verhalen te hooren

kreeg van den grooten God des hemels en der aarde, die alle dingen geschapen heeft, en van Zijn Zoon, onzen Heer Jezus Christus, die als een klein kindje op de wereld kwam, en die stierf om de zonden der menschen te verzoenen.

En anderen hoorden die verhalen ook. De kleine gevangenen, die zichzelf daartoe nooit berekend hadden geacht, werden ongemerkt echte zendingen, — lichten in de duisternis van het heidendom. De wilden om hen heen zagen wel, dat er een groot onderscheid bestond tusschen hen en deze knapen. Niet alleen, dat zij meer wisten, maar ook, — en dat was nog veel vreemder — zij waren zachtmoedig, spraken nooit een leugen en deden niemand opzettelijk kwaad. Toch ontbrak het hun niet aan moed, dat was al meer dan eens gebleken, als ze onbevreesd zelfs het afkeurend gefronst gelaat des konings, waarvoor zij zelf sidderden, hadden getrotseerd en weigerden iets te doen wat »een Christen niet geoorloofd was.« En daardoor misschien te meer kwam het, dat, als zij spraken over wat de Christenen leerden en geloofden, zij met eerbied en zelfs met belangstelling werden aangehoord.

Het eene jaar na het andere ging voorbij. Frumentius was een man geworden en de blondgelokte Edesius een slank jongeling van ongeveer achttien jaar. Hun leerling en vriend, de kroonprins van Axum, was opgegroeid tot een dapperen mannelijken knaap, door de krijgers van zijn volk onderwezen in de jacht en allerlei oorlogsverrichtingen en door de blanke jongelingen voorgegaan in rechtvaardigheid en zachtmoedigheid en in het geloof in den waren God en Zijn eeniggeboren Zoon, Jezus Christus. Natuurlijk was er veel, dat zij hem niet konden leeren, want zij waren zelf nog zoo jong, toen ze

van alle Christelijk onderwijs verstoken werden; maar zij deden al wat zij konden.

Eindelijk brak er een dag aan waarop een storm van woeste smart en luide jammerklachten losbrak over Axum en weerkaatste tot op de bergen in het blauwe verschiep, waar de jagers gewoonlijk vertoefden. Mannen schreiden als kinderen; vrouwen rukten zich de haren uit het hoofd en het was alsof elk huis zijn eigen doode te betreuren had. Ook Frumentius en Edesius waren bitter bedroefd, want de koning van Axum was hun een goed vriend geweest en thans was hij niet meer.

Volgens het landsgebruik moest de kroonprins, hun leerling, hem opvolgen; daar hij echter nog zoo jong was, trad zijne moeder, de koningin-weduwe, voorloopig op als voogdes. Zij was een dergenen, die het liefst naar het onderwijs der blanke jongelingen geluisterd had. Van nu aan begon zij hoe langer zoo meer op hen te steunen en hun raad in te roepen, en toen de jeugdige koning ouder werd en hij meer zelfstandig begon op te treden, deed hij eveneens.

Zoo gebeurde het, dat in werkelijkheid onze twee Christenbroeders bijna met koningsmacht in het land van Axum regeerden. Voor zoover het in hunne macht stond, gebruikten zij hun invloed om het volk tot het geloof in hun God te brengen en de vreeze van Zijn Naam in het geheele land te verbreiden.

Toen de jonge koning echter een man geworden was en zijne hand sterk genoeg om speer en strijdbijl te zwaaien, begon het volk te meenen, dat hij nu ook wijs genoeg was om zonder hulp te regeeren. Frumentius en Edesius waren van dezelfde meening en spraken die ook uit.

»Schijnt het u niet toe, mijn broeder,« sprak Edesius op zekeren dag, »dat God ons eindelijk de begeerte van ons hart geeft? Hoe goed wij het hier ook hadden,

toch heb ik al deze jaren naar huis verlangd, ja gedorst, zooals een dor en mat land dorst naar water. In mijn droomen zie ik nog altijd moeders gelaat en het is mij alsof ik onze zusjes weer zie spelen onder de marmeren zuilen van ons huis, of op de terrassen van onzen tuin en bij de fontein op de binnenplaats. Zoo gaarne zou ik dat alles nog eens weerzien, voor ik sterf!«

»Denkt gij dan, dat wij dat alles onveranderd zullen terugvinden?« zei Frumentius op weemoedigen toon. »Het is mogelijk, dat het huis met zijn zuilen en de fontein er nog juist zoo zijn zullen als wij ze verlaten hebben, maar wie zegt ons, dat moeder nog leeft om ons daar welkom te heeten? Het is zeer wel mogelijk, dat wij haar pas in den hemel zullen terugzien. En onze zusjes, die wij als kinderen verlaten hebben, zijn waarschijnlijk niet

meer thuis: mogelijk zijn zij allen reeds getrouwd en hebben zelf reeds kinderen. Wij zullen als vreemden tegenover elkander staan.«

»Dat heb ik mijzelf ook reeds voorgehouden,« sprak Edesius, »maar het verandert niets aan mijn hartewensch. Broeder, ik moet thans naar huis. Mijn hart kan niet tot rust komen, voordat ik mijn vaderland heb weergezien. Zeg mij, gaat het u niet evenzoo?«

»God weet hoezeer ik daarnaar verlangd heb; hoe het mij bijwijlen haast te zwaar was,« klonk het ernstige antwoord. »Maar thans niet meer; thans is mijn hart tot rust gekomen, want de Heer heeft tot mij gesproken: Uwe plaats is hier, bij de kudde, die ik u heb toevertrouwd.«

»Is het zoo met u gesteld, broeder?« vroeg Edesius, diep ontroerd. »Dan moeten wij beiden hier blijven; ik kan u niet alleen achterlaten in het vreemde land.«

»Nee,« antwoordde Frumentius, »het kan evengoed Gods wil zijn, dat gij terugkeert, als dat ik hier blijf. Het is zeer billijk, dat een van ons naar huis terugkeert, om alles daar te vertellen. En dan is het om allerlei redenen het best, dat gij gaat: gij zijt de jongste. Daarbij, ook al blijf ik hier, ik ben niet alleen, want Hij, die met u gaat, zal zeer zeker ook met mij blijven.«

Zoo geschiedde het, dat Edesius naar zijn land en maagschap terugkeerde, en in later jaren in zijn vaderstad Tyrus in dienst van het Evangelie arbeidde.

Frumentius daarentegen bleef wonen onder de zwarte mannen, die hij had liefgekregen en die ook hem als een broeder beminden.

III. ZENDELING-BISSCHOP.

Jaren waren sedert voorbijgegaan. De kerkvader Athanasius, in de geschiedenis zoo bekend als een kampvechter voor het geloof, was bisschop in de groote stad Alexandrië. Hij leefde er eenvoudig en stil, zooals een Christen betaamt. In werkelijkheid was hij echter een der machtigste heerschers van de wereld, en zijn huis was als het hof eens konings, — uitgenomen de pracht en weelde, die men daar vindt, zoo talrijk was de menigte dergenen, die zich daar elken dag verdrongen met klachten, vragen en verzoekschriften over allerlei belangen.

Op zekeren dag klopte een voetganger in vreemde kleederdracht, vermoeid en bestoven alsof hij van een lange reis kwam, aan de poort der bisschoppelijke woning. Hij vroeg om een onderhoud met den bisschop, en hoewel hij Grieksch sprak, had hij een vreemde en gebrekkige uitspraak, zooals iemand, die een hem vreemde taal moet bezigen.

Hij werd in de tegenwoordigheid van den grooten bisschop toegelaten en vol eerbied boog hij zich. Daarna, de oogen opslaande, zag hij eenigszins verwonderd op tot de nietige, bijna dwergachtige gestalte, die op een verheven gestoelte voor hem zat. Zijn verbazing ging echter over in bewondering, toen hij het gelaat zag, vol geest en uitdrukking, waaruit de vriendelijke oogen hem zoo doordringend aanzagen. Later pas kon hij ook andere bijzonderheden opmerken, — het lichtbruine haar, den kleinen, welgevormden mond en den eenigszins gebogen neus. Zeer vriendelijk, en hoffelijk tevens, vroeg Athanasius den vreemdeling wie hij was en wat hij van hem verlangde.

»Ik ben Frumentius van Tyrus,« antwoordde de reiziger op bescheiden toon. »Sinds lange jaren, van

mijn kindsheid af heb ik geleefd onder het heidensche volk van Axum. Thans ben ik hier gekomen om u,

hoogerwaarde vader, mede te deelen, dat de koning en de koningin met al hunne onderdanen zich hebben bekeerd tot God, den Schepper aller dingen en tot Jezus Christus, Zijnen Zoon.«

Toen de bisschop en degenen, die hem omgaven, dit hoorden, dankten en loofden zij God, want deze tijding verblijdde hen grootelijks. Nadat de eerste vreugdebetuigingen waren afgelopen, begon de bisschop te vragen wie dit groote werk verricht had, want het land van Axum was zeer afgelegen, en geheel afgesloten van de beschaafde wereld.

»De Heer zelf heeft dit tot stand gebracht, eerwaarde vader,« zei Frumentius vol eerbied. »Toen mijn broeder en ik er door een bende, die op rooftocht uit was, werden buitgemaakt, waren wij nog zeer jong en onervaren. Wij konden niets doen dan eenvoudig tot God blijven bidden, zooals ons geleerd was, en hun, die ons omringden, mee te deelen Wien wij dienden. Maar de Heer gaf ons genade in hunne oogen, zoodat zij naar ons luisterden en tot het geloof kwamen, waardoor zij zich thans hebben afgewend van de stomme afgoden, om den levenden God te dienen.«

De bisschop deed Frumentius nog allerlei vragen en luisterde met de grootste belangstelling naar zijne antwoorden. Toen hij zich eindelijk volkomen overtuigd had, dat zijne berichten geloofwaardig waren en hij een betrouwbaar man was, zei hij met een stem, trillende van aandoening:

»Mijn broeder, God heeft u een groote eer waardig gekeurd, door u te verkiezen om deze afgedoolde schapen, over wie niemand zich bekommerde, tot Zijne kudde te leiden. En wat wenscht gij thans van mij?«

»Eerwaarde vader,« antwoordde Frumentius met diepe ontroering, »mijn bede is deze: dit volk wenscht

thans met een volkomen hart den eenigen waren God te dienen, doch het kent nog maar zeer weinig van Zijne geboden en van de sacramenten, die Hij instelde voor de Zijnen. Hoe zou dat ook anders kunnen, daar het geen andere voorgangers had dan twee kinderen, die zelf nog nauwelijks onderwezen waren in deze dingen. Er was niemand om hen in den Naam van Jezus Christus te doopen, of om hun het Heilig Avondmaal toe te dienen, zooals Hij dat geboden heeft in Zijn woord. Zij zijn als schapen, die geen herder hebben, en daarom smeed ik u, heilige vader, om predikers en andere geestelijken tot hen te zenden, die niet alleen de kennis hebben, maar ook het gezag om al deze dingen te doen geschieden, zooals het in een Christelijke gemeente behoort. Ja, als het niet al te veel ware, zou ik uw Eerwaarde zelfs willen verzoeken hun een Bisschop te zenden, met de volmacht om anderen tot den arbeid te wijden, want de velden zijn er wit om te oogsten!»

»Het zal zijn zooals gij verlangt, mijn broeder,« sprak Athanasius vriendelijk, »ik zal doen wat gij vraagt en hun een Bisschop zenden. Blijf thans echter eenige dagen bij ons, want dit is een zaak van groot gewicht en wij moeten er over beraadslagen met mannen, die de Kerk en haar belangen liefhebben.«

»Dat zal ik gaarne doen, eerwaarde vader,« sprak Frumentius: »alleen smeed ik u mij niet te lang van mijne zwarte broeders verwijderd te houden, want mijn hart gaat naar hen uit en ook zij kunnen mij niet te lang missen.«

Niet lang na dezen brak er een dag aan, waarop de groote kerk van Alexandrië, — de Domkerk zouden wij thans zeggen, — getuige was van een belangwekkende plechtigheid: de wijding van een zendeling-bisschop. Het eertijds heidensche land, dat

voor Christus gewonnen was door het geloof en de eenvoudige getuigenis van twee kinderen, zou nu zijn eigen Christelijke Kerk krijgen. Het licht, dat er eenmaal ontstoken was, zou niet weer worden uitgebluscht, maar op een kandelaar geplaatst, zoodat allen

het zien zouden. Verscheidene mannen werden gevonden, die bereid waren met den nieuwen bisschop uit te gaan naar het land en daar den Heer in het Evangelie te dienen. En de nieuwe Bisschop zelf, over wiens gebogen hoofd Athanasius op plechtige

wijze den zegen des Heeren inriep, — hij is geen vreemde voor ons. Frumentius had zich nimmer zulk een eer waardig gekeurd, en toen de kerkvader hem voor 't eerst er over sprak, had hij dezen gebeden een waardiger te kiezen dan hem, — iemand die wél onderwezen was in de leerstellingen der Kerk. Hij was immers maar een eenvoudig leek, ongeleerd in de geheimenissen des geloofs! Maar Athanasius had aangehouden. Frumentius was in den vollen zin des woords de Apostel van Axum geweest; wie zou dan waardiger zijn er de eerste bisschop te wezen?

Een nieuwe naam, die van Salama, werd hem geschonken bij het aanvaarden zijner nieuwe waardigheid. Die naam wordt nog steeds in gezegend aandenken gehouden in de Kerk van Abyssinië, die hem als haren stichter eert. Deze Kerk toch is sinds hare stichting door alle eeuwen heen, tot op den huidigen dag toe, in wezen gebleven; hoewel wij tot onze droefheid moeten erkennen, dat thans veel onkunde en bijgeloof er het licht des Evangelies nagenoeg geheel hebben verduisterd.

Het volk van Abyssinië zingt nog steeds in een hunner eenvoudige liederen den lof van Salama:

»Gezegend zij in woord en lied,
Salama's dierbre naam!
Hem, die voor ons het licht ontstak,
Wij zeggen hem te zaam.«

Zóóveel werd in langvervlogen tijden voor 's Heeren Naam verricht door twee kinderen, die getrouw werden bevonden in het kleine!